



## נציבות שירות המדינה

### הודעות

הודעה עד/2

ד' בתשרי התשע"ד (8.9.2013)

### הודעה מס' עד/2

#### הוספת ימי בחירה לבני העדה השומרונית

1. בתיקון מס' 12 לחוק חופשה שנתית, התשע"ג-2013, נקבע להוסיף את חגי ישראל במועדים שבהם הם נחגגים לפי הלוח השומרוני, וכך לאפשר לבני העדה השומרונית לממש את ימי הבחירה במועדי החג הנחגגים על-פי אמונתם.
2. התאריכים שבהם נחגגים החגים הנ"ל, מפורטים בהודעת נש"מ עג/11 מתוקנת (עמ' 9-10).
3. להזכירכם כי על-פי הודעת נש"מ סא/48, נקבע כי כל עובד רשאי להיעדר לפי בחירתו במשך כל השנה בשני ימים מתוך הימים שנקבעו כימי בחירה, ללא הבדל אם העובד מקיים או לא מקיים את המועדים על-פי העדות השונות.
4. התיקון לתקשי"ר בהתאם לנ"ל ותיקונים נוספים כלולים בדפי ההחלפה המצורפים להודעה זו.

משה דיין  
נציב שירות המדינה

תיקונים בהחלפת דפים

אסמכתא	להוציא את הדפים שכותרותיהם	להכניס את הדפים שכותרותיהם
הוספה (פסקה 11.411(ד))	11.401 - 11.412 (דף אחד)	11.401 - 11.412 (דף אחד)
תיקון בתנאי סף לנהגים (פסקה 25.510(א))	22.510 - 22.513 (דף אחד)	22.510 - 22.513 (דף אחד)
הוספת אגודה בדירוג הרוקחים (פסקה 25.147(ה))	25.147 (דף אחד)	25.147 (דף אחד)
התאמה לחוק (פסקאות 31.213, 31.225)	31.201 - 31.221 (דף אחד)	31.201 - 31.221 (דף אחד)
עד/2 (פסקה 32.411(ז))	32.401 - 32.411 (דף אחד)	32.401 - 32.411 (דף אחד)
עד/2 (פסקה 32.412)	32.411 - 32.434 (דף אחד)	32.411 - 32.443 (דף אחד)
התאמה לחוק (פסקה 33.351)	33.343 - 33.352 (דף אחד)	33.343 - 33.352 (דף אחד)
שינוי בשעות הלימוד באוניברסיטה הפתוחה (פסקה 51.371(א7,1,3))	51.371 (עמ' 3) (דף אחד)	51.371 (עמ' 3) (דף אחד)
איחוד נושאים (הוספת פסקאות 81.121, 81.122)	81.111 - 81.122 (דף אחד)	81.111 (דף אחד)
איחוד נושאים (העברה לסעיף 81.12)	81.211 - 81.212	81.211 - 81.212
איחוד נושאים (זהה לפרק 84)	82.611 (דף אחד)	82.611 (דף אחד)
התאמה למציאות	82.711 (דף אחד)	82.711 (דף אחד)
איחוד נושאים (העברה לפסקה 84.221)	83.411 - 83.412 (דף אחד)	83.411 - 83.412 (דף אחד)
איחוד נושאים (הוספה לפסקה 84.221)	84.211 - 84.231 (דף אחד)	84.211 - 84.231 (דף אחד)
איחוד נושאים (זהה לפרק משנה 85.5)	84.311 - 84.321 (דף אחד)	84.311 - 84.321 (דף אחד)

## 11.4 - מכרז פנימי ומכרז בין-משרדי

11.40 כללי / 11.41 חלות והוראות כלליות /  
11.42 מכרז פנימי / 11.43 מכרז בין-משרדי /  
11.44 הסעיף דרישות השכלה וניסיון הועבר  
לסעיף 11.13 / 11.45 הליכי מיון - מכרז פנימי  
ומכרז בין-משרדי / 11.46 סדרי העבודה של  
ועדת בוחנים / 11.47 סעיף מכרזי עתודה  
הועבר לסעיף 12.13 / 11.48 סיכומי ועדת  
בוחנים / 11.49 השגה על מכרז פנימי או בין-  
משרדי, ביטול וכניסה למשרה על-ידי עובד  
שנבחר במכרז פנימי או בין-משרדי

### 11.40 - כללי

#### 11.401

- (א) רשאים להגיש מועמדות למכרז פנימי - עובדי המשרד על כל יחידותיו, לרבות יחידות הסמך; ולמכרז בין-משרדי - עובדי משרדי הממשלה על כל יחידותיהם, לרבות יחידות הסמך. זאת, בכפוף לסייגים בפסקאות 11.411-11.417, 11.431(ב), וככל שיקבע אחרת על-ידי נציב שירות המדינה או מי מטעמו;
- (ב) בפרק משנה זה - "דרגה בדירוג המינהלי", משמעותה גם דרגה מקבילה בדירוגים המקצועיים;
- (ג) בכל מכרז פנימי ובין-משרדי המתפרסם לפי הוראות פרק משנה זה יש לציין את הצעת העבודה בלשון זכר ובלשון נקבה בין ביחיד ובין ברבים כנדרש על-פי סעיף 8 לחוק שוויון ההזדמנויות בעבודה, התשמ"ח-1988.

#### 11.402 - 11.404

פסקאות מבוטלות

### 11.41 - חלות והוראות כלליות

#### 11.411

- (א) הוראות פרק משנה זה חלות על כל עובד שנקלט לשירות המדינה כדין, על-פי אחד מאלה:
1. עובד שנבחר למשרתו במכרז פומבי;
  2. עובד שפטור ממכרז פומבי על-פי חוק ונבחר למשרה בהתאם לכללים המקובלים ובהתאם לשלבי המיון המחויבים למשרה, למעט עובד שנתקבל לעבודה במשרה של עובד לשכת נבחר או עובד לשכת מנכ"ל כהגדרתם בפסקה 01.111, (להלן בפרק משנה זה - "עובד לשכה") בכפוף לאמור להלן בפסקה 11.416;
- (ב) העובד יהא זכאי להתמודד במכרז פנימי לאחר שהשלים 18 חודשי עבודה במשרה אליה נתקבל באחת הדרכים המפורטים לעיל;
- (ג) עובד אשר התמודד במכרז פנימי והחל לעבוד בתפקיד בו זכה, יוכל להתמודד למכרז פנימי נוסף רק לאחר שישה חודשים;
- (ד) נציב שירות המדינה רשאי לקבוע תקופת עבודה ארוכה יותר בתפקידים מסוימים, כתנאי לזכאות להתמודד במכרז פנימי למשרות אחרות וזאת מטעמים מיוחדים. במקרה כאמור, הערה בעניין זה תיכלל בתיאור התפקיד בתקן המשרה וכן תפורסם במסגרת המכרז לאיוש המשרה.  
(עד/2)

#### 11.412

הוראות פרק משנה זה אינן חלות על:

- (א) משרות של עובדי לשכה כהגדרתם בפסקה 01.111 (ראה פסקה 11.416);
- (ב) משרות בדירוג הרופאים;
- (ג) משרות שהמינוי להן טעון אישור הממשלה, לרבות ראשי נציגויות דיפלומטיות בחוץ-לארץ (ראה פסקה 11.962);
- (ד) משרות בדרגות התחלתיות, במקצועות שיפורטו ברשימות מוסכמות בין נציבות שירות המדינה לבין הסתדרות עובדי המדינה, אשר תתפרסמה מזמן לזמן;

- (ה) משרות פיקוח והדרכה בדירוג עובדי ההוראה במשרד החינוך ;  
(ו) משרות בדירוג האחיות עד רמת גמול 13, כולל ;  
(ז) משרות בדירוג עובדי המחקר (למעט מוסדות המחקר במערכת הביטחון) ;  
(סד/30)  
(ח) משרות בשירותי הביטחון - הליכי המינוי למשרות אלה הינם בהתאם לנהלים של שירותי הביטחון, בתיאום עם נציבות שירות המדינה.

#### 11.413

עובד אשר טרם השלים את התקופה הנזכרת בפסקה 11.411, רשאי להציע מועמדותו למכרז רק אם הועבר למשרתו שלא לפי בקשתו. (סד/23)

#### 11.414

- (א) עובד רשאי להגיש את מועמדותו למשרה לה צמודות כמה דרגות, גם אם הוא עונה רק על הדרישות של הדרגה הנמוכה מביניהן ;  
(ב) למרות האמור בפסקה 11.134, עובד, שאינו בעל השכלה תיכונית, רשאי להגיש את מועמדותו למשרה במסלול קידום, שהדרגה הנמוכה ביותר הצמודה לה אינה גבוהה מ-16 בדירוג המינהלי ודרושה בה השכלה תיכונית, אם הוא עונה על דרישות ההשכלה והניסיון לאותה דרגה (על קידום עובדים אלה במסלול משרתם, ראה פסקה 21.242).

#### 11.415

הייתה המשרה הפנויה שסיווגה הביטחוני מרמת סודי (4) ומעלה, ינהג המועמד כמפורט בפסקה 14.212. (סא/12)

#### 11.416

עובד לשכה בפרק משנה זה :

- (א) היה מועסק במשרדו הנוכחי גם לפני התמנותו לעובד לשכה, דינו כדין כל עובד אחר של המשרד ;  
(ב) היה מועסק במשרד אחר לפני התמנותו לעובד לשכה ועבד פחות משנה אחת במשרתו, דינו כדין עובד המשרד שעבד בו לפני התמנותו לעובד לשכה ;  
(ג) היה מועסק במשרד אחר לפני התמנותו לעובד לשכה והשלים שנה אחת במשרתו, דינו כדין עובד המשרד בו הוא מועסק.  
(סא/12)

#### 11.417

לצורכי סעיף זה, רואים את דרגת עובד לשכה כך :

- (א) שירת פחות משנה אחת במשרת עובד לשכה - הדרגה בה היה מדורג לפני התמנותו עובד לשכה ;  
(ב) שירת שנה אחת או יותר, אך פחות מחמש שנים, במשרת עובד לשכה - הדרגה הגבוהה בין שתיים אלו : דרגה נמוכה באחת מדרגות במשרה בלשכה או דרגתו לפני התמנותו עובד לשכה ;  
(ג) שירת חמש שנים או יותר במשרת עובד לשכה - הדרגה הגבוהה בין שתיים אלו : דרגתו במשרה בלשכה או דרגתו לפני התמנותו עובד לשכה.

#### 11.418 - 11.419

פסקאות מבוטלות

#### 11.42 - מכרז פנימי

#### 11.421

- (א) אושרה משרה חדשה או התפנתה או עמדה להתפנות משרה, לא מולאה המשרה בעובד המשרד בדרך של העברה משרדית כאמור בסעיף 11.23, ולא החליטה הועדה לויסות כוח אדם עודף להעביר עובד למלאה - יהיה מילוי טעון אישור האחראי ;  
(ב) החליט האחראי על מילוי המשרה יפנה לנציבות שירות המדינה בעותק אחד של טופס בקשה למילוי משרה פנויה (מדף 2110). נציבות שירות המדינה תבדוק את פרטי המכרז הפנימי ותאשר את הפרטים המדויקים של המכרז, על גבי הטופס. עותק זה יוחזר לאחראי ;  
(ג) במידה שהתפנתה יותר ממשרה אחת ומדובר במשרות דומות או זהות, רשאי האחראי לפרסם מכרז קיבוצי, בתנאי שיציין זאת בטופס בקשה למילוי משרה פנויה (מדף 2110). יש לציין בפרסום המכרז כי מדובר במכרז קיבוצי ואת מספר המשרות הפנויות ;

**22.5 - מקצועות אחרים**

22.51 משרות נהגים ומפעילים אחרים - סדרה  
מקצועית 8840 / 22.52 משרות עובדים צעירים

**22.51 - משרות נהגים ומפעילים אחרים - סדרה מקצועית 8840**

22.510

(א) מסלול קידום של נהגים

שם המסלול	הדרגות	תנאי סף
נהג	15-13	1. רישיון נהיגה ;
נהג שר, סגן שר או מנהל כללי, נהג (קניין-בנא"מ)	16-14	2. אישור נהיגה ברכב ממשלתי ; 3. דרישות וניסיון בהתאם לפסקה 11.131.

(ב) הקידום במתח הדרגות יהיה בהתאם לפרק משנה 22.0.  
(עד/2)

22.511 - 22.512

פסקאות מבוטלות  
(עב/4)

22.513

מסלול קידום של רכזי רכב תחבורה - סדרה מקצועית 8842

שם המסלול	הדרגות	הכשרה	המדדים (*)
רכז (רכב/תחבורה)	16-14	רישיון נהיגה מתאים וקורס הכרת השירות	אחראי על 5 עד 20 כלי רכב.
מנהל מדור/ רכז בכיר (רכב/תחבורה)	17-15	רישיון נהיגה מתאים וקורס	אחראי על 21 עד 40 כלי רכב.
מנהל ענף (רכב/תחבורה)	18-16	רכזי ונאמני בטיחות בתחבורה	אחראי על 41 כלי רכב ויותר.

(\*) לצורך חישוב מספר כלי הרכב כמוגדר לעיל, יובאו בחשבון גם כלי רכב שכורים לתקופה ממושכת. שני כלי רכב שכורים במרוצת חודש שלם ייחשבו ככלי אחד לצורך המדדים דלעיל.

**הערות**

(א) התנאי לקבלת אישור נהיגה ברכב ממשלתי מטעם מינהל הרכב, חל רק פעם אחת, בעת כניסת העובד לשירות. הוא הדין בדבר סיום ההשתלמות לרכזי תחבורה, המאורגנת או המוכרת על-ידי נציבות שירות המדינה; עובד אשר לא השלים השתלמות זו לפני כניסתו לתפקיד, חייב לסיימה במהלך שנת עבודתו הראשונה;

(ב) הקידום לדרגת השיא של אחד המסלולים הנ"ל מותנה בסיום קורס נאמני בטיחות בתחבורה, המאורגן על-ידי נציבות שירות המדינה;

(ג) עובד הנכנס ישירות לדרגת השיא של המסלול וטרם סיים קורס נאמני בטיחות בתחבורה הנדרש לדרגה זו, חייב לסיימו במהלך שנת עבודתו הראשונה בתפקיד;

(ד) הקידום מדרגה לדרגה מותנה במילוי אחר הדרישות לדרגה הגבוהה יותר, כאשר הניסיון הנדרש לדרגה האמורה הוא בתפקיד או במקצוע הנדון, ובהתחשב בהתקדמותו וביעילותו בעבודה של העובד;

(ה) דרישות וניסיון בהתאם לפסקה 11.131;

(ו) לוח התפקוד משמש בסיס לשיוך המשרות לרמות ולסוגים במסגרת הדיונים בין המשרד לבין נציבות שירות המדינה. אך בו כדי לקבוע באופן אוטומטי רמה של משרה ו/או יצירת משרה במדרג.  
(תחולה: י"ב בניסן התשנ"ו (1.4.1996))

(סה/6)

22.516 - 22.514

פסקאות מבוטלות

(עב/4)

**22.52 - משרות עובדים צעירים**

22.521

עובד-צעיר שהגיע לגיל 18, הממשיך לשרת באותה משרה, ידורג בדרגה הצמודה למשרתו בתקן או בדרגה אחת או בשתי דרגות למטה ממנה, בהתאם לסגולותיו ולפי תוצאות בחינה. בדרגתו החדשה יקבל את המשכורת המשולבת התחילית, כולל תוספת ותק לפי שנות עבודתו כעובד-צעיר, (ראה פסקה 24.414).

29. אגודת הממונים על בטיחות וגיהות בישראל
30. האיגוד הישראלי לאבטחת איכות
31. האגודה הישראלית למדעי העצב
32. האגודה לקידום חברתי ומקצועי של עובדי המעבדות, ביוכימאים ומיקרוביולוגים
33. האגודה לפסיכיאטריה ביולוגית
34. האגודה הישראלית לביוכימיה וביולוגיה מולקולרית  
(עב/10)

(ה) דירוג הרוקחים

1. האגודה לתכנון המשפחה
2. האגודה לבריאות הציבור
3. האגודה הישראלית לגרנטולוגיה
4. האגודה הישראלית לגדילה והתפתחות
5. האגודה הישראלית לשיקום
6. האגודה להגנת הילד
7. האגודה הישראלית לטיפול במשפחה ובנישואין ולחינוך לחיי משפחה
8. האגודה הישראלית למדעי המזון והתזונה
9. המרכז הישראלי לניהול
10. אגודת הממונים על בטיחות וגיהות בישראל
11. ארגון הרוקחים בשירות המדינה
12. אגודה ישראלית לרוקחות קלינית וביו-רוקחות
13. ארגון רוקחי שירותי בריאות כללית
14. ארגון רוקחות בישראל
15. התאחדות רוקחי כללית להשראה לקידום מקצועי  
(עד/2)

(ו) דירוג האחים

1. האגודה לתכנון המשפחה
2. האגודה לבריאות הציבור
3. האגודה הישראלית לגרנטולוגיה
4. האגודה הישראלית לגדילה והתפתחות
5. האגודה הישראלית לשיקום
6. האגודה להגנת הילד
7. האגודה הישראלית לטיפול במשפחה ובנישואין ולחינוך לחיי משפחה
8. האגודה הישראלית למדעי המזון והתזונה
9. המרכז הישראלי לניהול
10. אגודת הממונים על בטיחות וגיהות בישראל
11. האגודה לקידום החינוך החקלאי-פנימייתי
12. האגודה הישראלית לקרימינולוגיה
13. האגודה להגנת הילד
14. האיגוד הישראלי לפסיכותרפיה
15. האגודה הישראלית לאנדוקרינולוגיה
16. איגוד גסטרואנטרולוגי
17. האגודה הישראלית לאימונולוגיה
18. האיגוד הישראלי לסרטן
19. האגודה הישראלית להגנה מקרינה
20. האגודה לקידום חברתי של האחים
21. האגודה הישראלית לאפידמיולוגיה
22. עמותת סיעוד פסיכיאטרי
23. העמותה לקידום הסיעוד בבריאות הציבור
24. העמותה הישראלית למחקר וסיעוד

25. העמותה לסיעוד הקרדיאלי וטיפול נמרץ
26. עמותת אחים בנפרולוגיה
27. עמותת ישראלית לסיעוד בפוריות והפרייה חוץ-גופית
28. העמותה לקידום הסיעוד האונקולוגי בישראל
29. ארגון המיילדים בישראל
30. עמותת אחיות ואחים חדר ניתוח בישראל
31. עמותה לסיעוד אורולוגי
32. העמותה לקידום הסיעוד במערך הפנימיות (עב/10)
- (י) דירוג מרפאים בעיסוק
- עמותה ישראלית לריפוי בעיסוק (ע"ר)
- (ח) דירוג הפיזיותרפיסטים
- העמותה לקידום הפיזיותרפיה בישראל (שע/4)
- (ט) דירוג הפארה-רפואיים
1. האגודה הישראלית של קלינאי התקשורת
2. עמותת הטכנולוגים הרפואיים
3. עמותה לקידום הדיאטנים ע.ת.י.ד. (עב/15)
- (י') דירוג הרנטגנאים
1. האגודה לקידום מקצועי חברתי של עובדי המינהל והשירותים בשירות המדינה
2. עמותה לקידום מודעות חברתית ולהעשרת הידע של עובדי המדינה
3. העמותה לקידום הרנטגנאים בישראל
4. העמותה לפיתוח והשתלמות בדימות בישראל (עב/5)
- (יא) דירוג המקצ"ט
- האגודה לקידום המקצ"ט (נב/58)
- רשימת אגודות מקצועיות בחוץ-לארץ, שאושרו כאמור, נמצאת בנציבות שירות המדינה ועומדת לרשות המבקשים מידע בנושא זה. (סא/3)

#### 25.148

- (א) האחראי רשאי לאשר תשלום החזר דמי חבר לעובד חדש אשר המציא אישור על תשלום דמי חבר לאגודה שפורטה ברשימה;
- (ב) האחראי לא יאשר תשלום החזר דמי חבר לעובד חדש באגודה מקצועית אשר איננה כלולה ברשימה. לאחר הכללת האגודה ברשימה, יהיה העובד זכאי לתשלום החזר דמי חבר מיום שהגיש את בקשתו;
- (ג) תוקף ההחזר שאושר על-ידי האחראי יהיה לשנה אחת בלבד, לאחר שהעובד הגיש קבלה ליחידת משאבי האנוש. עם הצגת קבלה בעד השנה שלאחריה - יאושר התשלום לאותה שנה;
- (ד) על העובד להגיש קבלה כאמור ליחידת משאבי האנוש, אשר תעבירה אל הגזברות או למחלקת הכספים לתשלום, בעד שנת חברות אחת בלבד;
- (ה) האישור כאמור בנסמן (ג) לעיל, יחודש כל שנה, אם לא חלו שינויים במהות האגודה ו/או בתנאי העסקת העובד.

#### 25.149

- (א) עובד המבקש לקבל תשלום החזר דמי חבר באגודה מקצועית בחוץ-לארץ שאיננה כלולה ברשימה הנמצאת בנציבות שירות המדינה, יפנה בבקשה אל נציבות שירות המדינה, באמצעות האחראי, בצירוף תקנון האגודה והסבר על מהות האגודה;
- (ב) לאחר קבלת אישור נציבות שירות המדינה והאיגוד המקצועי הנוגע בדבר, תיכלל האגודה ברשימה. אם מדובר באגודה מקצועית בישראל, ייוסף שם האגודה לרשימה בפסקה 25.147. אם מדובר באגודה מקצועית בחוץ-לארץ, ייוסף שם האגודה לרשימה הנמצאת בנציבות שירות המדינה;
- (ג) לאחר קבלת אישור מנציבות שירות המדינה, תעביר יחידת משאבי האנוש במשרד את הקבלה שהגיש העובד אל מחלקת הכספים או לגזברות, לתשלום החזר דמי חבר כאמור. (סא/3)

## 31.2 - איסור העבדה במנוחה שבועית ובשעות נוספות

31.20 חלות / 31.21 איסור העבדה במנוחה  
שבועית / 31.22 העבדה בלילה / 31.23 איסור  
העבדה בשעות נוספות

### 31.20 - חלות

31.201

הוראות פרק משנה זה חלות על כל סוגי העובדים בשירות.

### 31.21 - איסור העבדה במנוחה שבועית

31.211

- (א) יום השבת הוא יום שבתון בכל משרדי הממשלה ולא תבוצע בו כל פעילות, אלא אם מדובר במקום או ביחידה הפועלים כל ימות השבוע;
- (ב) העבדת עובד במנוחה שבועית - אסורה, אלא אם הותרה על-ידי שר הכלכלה (להלן בפרק משנה זה - "השר"). לעניין נסמן זה, "מנוחה שבועית" -
1. לגבי יהודי - לפחות 36 שעות רצופות לשבוע, הכוללות בתוכן את יום השבת;
  2. לגבי מי שאינו יהודי - לפחות 36 שעות רצופות לשבוע, הכוללות בתוכן את יום השבת או את יום הראשון או את היום השישי בשבוע, הכל לפי המקובל עליו כיום המנוחה השבועית שלו.
- (חוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א - 1951, ס' 7)  
(סח/12)

31.212

אין להעביד עובד שגילו למטה מ-18 שנה, ביום מנוחה שבועי.  
(חוק עבודת נוער, התשי"ג - 1953, ס' 21(א))

31.213

- (א) עובדת שהיא בחודש החמישי להריונה תודיע על כך לממונה עליה, ומשעשתה כן, או משנודע על כך לממונה בדרך אחרת, לא יעבידה בשעות נוספות ובמנוחה שבועית מהחודש החמישי להריונה ואילך, אף אם היה רשאי או הותר לעשות זאת על-פי חוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א-1951; הוא הדין לגבי עובדת לילה, אם העובדת הודיעה לממונה עליה בכתב, כי אין היא מסכימה לעבוד עבודת לילה (ראה פסקה 33.351);
- (ב) על אף הוראות נסמן(א), רשאי האחראי לאשר להעביד עובדת בהריון, בשעות נוספות או במנוחה השבועית, אם העובדת הסכימה לכך בכתב ומסרה אישור רפואי של רופא מומחה ביילוד ובגינקולוגיה, כי אין מניעה להעבידה בשעות נוספות או במנוחה השבועית, ובכפוף לתנאי האישור;
- (ג) מעביד לא יעביד עובדת שילדה בעבודת לילה, או במנוחה השבועית אף אם היה רשאי או הותר לו לעשות זאת על-פי חוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א-1951, במשך ארבעה חודשים מתום חופשת הלידה, אלא אם כן הסכימה העובדת לכך בכתב; הוראות נסמן זה לא יחולו על סוגי מקומות עבודה כאמור בפסקה 31.222(ג);
- (ד) בפסקה זו, "עבודת לילה" - עבודה ששתי שעות ממנה, לפחות, הן בתחום השעות שבין 22:00 ובין 06:00.  
(חוק עבודת נשים, התשי"ד-1954, ס' 10)  
(עד/2)

### 31.22 - העבדה בלילה

31.221

- (א) בפסקה זו:  
"לילה" - לעניין העבדת עובד שטרם מלאו לו 16 שנה - שתיים עשרה השעות שבין 18:00 לבין 06:00 למחרת; לעניין העבדת עובד שמלאו לו 16 שנה אך טרם מלאו לו 18 שנה - שתיים עשרה שעות והשעות שבין 20:00 לבין 06:00 שלמחרת בכללן;

(ב) אין להעביד עובד שגילו למטה מ-18 שנה בלילה, אלא אם נתן השר היתר לכך.  
(חוק עבודות נוער, התשי"ג-1953, ס' 24)

#### 31.222

תנאים להעבדת עובדת בלילה

(א) בפסקה זו:

- "לילה" - אחת עשרה שעות והשעות שבין 24:00 לבין 06:00 שלמחרת בכללן;  
"לילה בחקלאות" - אחת עשרה שעות והשעות שבין 24:00 לבין 05:00 שלמחרת בכללן;  
(ב) אין לסרב לקבל אישה לעבודה רק משום שהודיעה עם קבלתה לעבודה, שאינה מסכימה לעבוד בלילה מטעמים משפחתיים;  
(ג) הוראות נסמן (ב) לעיל לא יחולו על שירותים, מקומות עבודה ותפקידים המפורטים להלן:  
1. בתפקידי הנהלה או בתפקיד הדורש מידה מיוחדת של אמון אישי, כשאינן העבודות עבודת כפיים;  
2. במקום שמטפלים בחולים או בנכים, במוסדות החלמה ובמוסדות לטיפול בזקנים או בילדים;  
3. בעיתונות, למעט הדפסת עיתונים;  
4. בעבודה הקשורה במישרין לטיפול בבעלי חיים;  
5. כשתנאי העבודה ונסיבותיה אינם מאפשרים לממונה על העובדת כל פיקוח על הזמן בו נעשית העבודה.  
(חוק עבודת נשים, התשי"ד - 1954, ס' 2)

#### 31.223

- הוראות נסמן (ב) בפסקה 31.222 לא יחולו על העבדת עובדת בשירותי המכס, בשירותי המטאורולוגי, וכן במשרד התיירות כרכות דיילת מידע, ובלבד שיקיימו תנאים כדלקמן:  
(א) סופק לעובדת מקום מתאים למנוחה, בעת ההפסקה;  
(ב) סופק לעובדת, בעת ההפסקה, משקה חם;  
(ג) סופק לעובדת אמצעי תחבורה למקום העבודה וממנו, אם אין אפשרות להסתייע באמצעי תחבורה אחרים;  
(ד) ניתנה הפסקה של 12 שעות לפחות, בין יום עבודה אחד למשנהו, זולת אם הסכימה העובדת בכתב להפסקה קצרה מ-12 שעות בין יום עבודה למשנהו, ובלבד שאינה קצרה מ-8 שעות.  
(תקנות עבודה נשים (עבודת לילה בשירות המדינה), התשט"ז-1955, תקנות עבודת נשים (תנאים לעבודת לילה), התשמ"ו-1986 (סב/8))

#### 31.224

עובדת במקום עבודה בו לא עבדו קודם לכן בלילה, הנדרשת לעבוד בלילה, רשאית להודיע בכתב, לא יאוחר משלושה ימים מיום הדרישה, כי אין היא מסכימה לעבוד עבודת לילה.  
(חוק עבודת נשים, התשי"ד-1954 ס' 4)

#### 31.225

פסקה מבוטלת  
(ע/2)

### 31.23 - איסור העבדה בשעות נוספות

#### 31.231

העבדת עובד בשעות נוספות אסורה, אלא אם הותרה על-ידי השר.  
(חוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א-1951, ס' 6)

#### 31.232

אין להעביד עובד שגילו למטה מ-18 שנה בשעות נוספות יותר ממספר השעות הנקוב בפסקה 31.131.  
(חוק עבודת הנוער, התשי"ג-1953, ס' 20(א))

**32.4 - ימי בחירה**

32.40 חלות והגדרות / 32.41 ימי בחירה /  
 32.42 דחיית קבלת יום בחירה / 32.43 ימי  
 בחירה לעובד בשכר סטודנטים / 32.44 הוראות  
 נוהל

**32.40 - חלות והגדרות**

32.401

- (א) הוראות הסעיפים 32.41 עד 32.42 חלות על כל סוגי העובדים בשירות;  
 (ב) על עובד בשכר סטודנטים (לפי סעיף 24.15) ראה סעיף 32.43;  
 (ג) פרקליט המשובץ בתקן משרד המשפטים ומועסק כפרקליט בפרקליטות המדינה או בפרקליטות מחוז, רשם של בית משפט השלום או של בית הדין לעבודה וכן מפקח על רישום מקרקעין במשרד המשפטים, אינם זכאים לימי בחירה (ראה פסקה 33.126).

32.402

בפרק משנה זה:

"שנה" - פירושה מ-1 בינואר עד 31 בדצמבר.  
 (עא/10)

32.403

עובד חדש, זכאי במשך ששת חודשי עבודתו הראשונים ליום בחירה אחד לאחר שהשלים שלושה חודשי עבודה רצופים.

**32.41 - ימי בחירה**

32.411

עובד רשאי להיעדר, לפי בחירתו, במשך כל שנה בשניים מתוך הימים הבאים ולקבל משכורת בעדם:

(א) מועדי ישראל:

צום גדליה;

ערב יום הכיפורים;

ערב חג הסוכות;

הושענא רבה;

צום עשרה בטבת (יום הקדיש לחללי השואה);

תענית אסתר;

פורים - פירושו בירושלים - ט"ו באדר (אדר שני בשנה מעוברת) ואם חל בשבת - למחרתו, ביתר מקומות - י"ד באדר (אדר שני בשנה מעוברת); עובד רשאי לקחת יום בחירה בפורים בי"ד באדר או בט"ו באדר, לפי בחירתו, ללא הבדל אם מקום עבודתו או מקום מגוריו הוא בירושלים או במקום אחר;

ערב פסח - פירושו גם י"ג בניסן, כשחל ערב פסח בשבת;

ערב שביעי של פסח;

חג המימונה (כ"ב בניסן) - פירושו גם כ"ג בניסן, כשחל כ"ב בניסן בשבת;

ל"ג בעומר;

ערב חג השבועות;

צום י"ז בתמוז - פירושו גם י"ח בתמוז, כשחל י"ז בתמוז בשבת;

צום תשעה באב - פירושו גם עשרה באב, כשחל תשעה באב בשבת;

ערב ראש השנה.

- (ב) **מועדי הנוצרים:**  
ערב חג המולד; ערב ראשית השנה; ערב חג ההתגלות; ערב יום שישי לפני חג הפסחא; ערב חג הפסחא; יום הבשורה; ערב עליית ישו השמימה; ערב שבועות.  
(שע/19)
- (ג) **מועדי המוסלמים:**  
ערב ראשית השנה ההג'רית; ערב יום הולדת הנביא; עליית הנביא השמימה (לילת אלאסרא ואלמעראג'); ערב חג הפסקת הצום (ערב עיד אלפיטר); ערב חג הקורבן (ערב עיד אלאדחא).  
(סח/10)
- (ד) **מועדי הדרוזים:**  
ערב חג אלח'דר (אליהו הנביא); ערב חג הנביא שועיב (יתרו); ערב חג הנביא סבלאן; ערב חג הקורבן (ערב עיד אלאדחא).  
(סח/10)
- (ה) **העדה הצ'רקסית**  
יום הזיכרון לעדה הצ'רקסית (ב-21 למאי בכל שנה).  
(סח/20)
- (ו) **מועדי העדה הקראית**  
עובד קראי רשאי לבחור ביום בחירה או בימי בחירה - במקום הימים הנקובים בפסקה זו - ביום מועד אחד או בשני ימי מועד של הקראים.
- (ז) **מועדי העדה השומרונית**  
יום קורבן זבח פסח; חג הפסח; שביעי של פסח (חג המצות); חג השבועות; מועד החודש השביעי; יום הכיפורים; חג הסוכות; שמיני עצרת - כל אלה, במועדים שבהם הם נחגגים על-ידי בני העדה השומרונית.  
(חוק חופשה שנתית, התשי"א-1951, תוספת א1)  
(עד/2)
- ימי הבחירה כאמור בנסמנים (ג) ו-(ד), נקבעים לפי ראיית מולד הירח ולא לפי חישוב אסטרונומי; לכן עשויים לחול שינויים בגבולות של יום אחד ואפילו של יומיים מהתאריכים המפורטים בהודעת נציבות שירות המדינה.  
המוסמך לקבוע את המועד המדויק של ימים אלה הוא נשיא בית הדין המוסלמי או הדרוזי או ממלא מקומו.
- (ו) **ימי בחירה כלליים:**  
יום האשה הבין-לאומי;  
חג הסיגד (כ"ט בחשוון)  
חל כ"ט בחשוון בשבת, יוחג חג הסיגד ביום חמישי שלפניו;  
(חוק חג הסיגד, התשס"ח-2008, ס' 1(א))  
(סח/24)
- יום הזיכרון לשואה ולגבורה (כ"ז בניסן) -  
חל כ"ז בניסן ביום שישי בשבוע, יקוים יום הזיכרון בכ"ז בניסן של אותה שנה; חל כ"ז בניסן ביום ראשון בשבוע, יקוים יום הזיכרון בכ"ח בניסן של אותה שנה;  
(חוק יום הזיכרון לשואה ולגבורה, התשי"ט-1959, ס' 1)  
(ס' 1)
- יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל ולחללי פעולות האיבה והטרור\* -  
חל ד' באייר בשישי בשבוע, יקוים יום הזיכרון ביום ב' באייר של אותה שנה; חל בחמישי בשבוע, יקוים יום הזיכרון ביום ג' באייר של אותה שנה; חל בראשון בשבוע, יקוים יום הזיכרון ביום ה' באייר של אותה שנה;  
(חוק יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל, התשכ"ג-1963, ס' 1)  
(ב) (סד/24)
- יום הזיכרון האישי של קרוב משפחה שנפל במלחמות ישראל ופעולות האיבה והטרור\*;  
יום ירושלים;  
אחד במאי;

יום הניצחון על גרמניה הנאצית (תשעה במאי) - חל התשעה במאי ביום שישי בשבוע, יקום  
יום הניצחון ביום חמישי שלפניו; חל  
התשעה במאי בשבת, יחול יום הניצחון  
ביום ראשון שלאחריו;  
(החלטת ממשלה 764 (סט/33) מיום 18.4.1996)  
(סג/21)

כ' בתמוז;  
פתיחת שנת הלימודים במערכת החינוך;  
(שע/27)  
אירועים אישיים.  
(עא/6)

\* עובד שהוא קרוב משפחה (הורים, הורי הורים, בן זוג, ילדים, אחים ואחיות) של חלל  
במערכות ישראל, או של "נפגע" שנפטר, עקב "פגיעת איבה" כאמור בחוק התגמולים  
לנפגעי פעולת איבה, התש"ל-1970, רשאי להיעדר מהעבודה ביום הזיכרון הכללי לחללי  
מערכות ישראל ולחללי פעולת האיבה והטרור, וגם ביום הזיכרון האישי. ימים אלו  
יחשבו כימי חופשה בשכר (על חשבון המעביד).  
(פורסם בספר החוקים 1446, התשנ"ד-1994) (החלטת ממשלה 1495 מיום 2.4.2000)  
(עא/10)

32.412  
פסקה מבוטלת  
(עד/2)

## 32.42 - דחיית קבלת יום בחירה

32.421  
לא ניתנה לעובד בשנה מסוימת אפשרות להשתמש בזכותו לקבל ימי בחירה על-פי הוראות סעיף 32.41, הכל לפי העניין, לרגל דרישות השירות, יהיה זכאי לקבל יום בחירה אחד או שני ימי בחירה בשנה שלאחריה מלבד שני ימי הבחירה להם הוא זכאי באותה שנה. פרט לזאת, לא תינתן כל תמורה בחופשה או בתשלום לעובד שלא השתמש בזכותו לקבל ימי בחירה על-פי הוראות הסעיף הנ"ל.  
(סא/48)

## 32.43 - ימי בחירה לעובד בשכר סטודנטים

32.431  
פסקה מבוטלת

32.432  
סטודנט זכאי לקבל שכר רק בעד יום בחירה אחד בלבד בכל שנה מבין ימי הבחירה בהם נעדר מהעבודה.

32.433  
(א) סטודנט זכאי לקבל שכר בעד יום בחירה אחד, לאחר שהשלים שלושה חודשי עבודה רצופים, ובלבד שיום הבחירה אינו חל ביום מנוחה שבועי, בתקופת חופשת מחלה, בתקופת שירות מילואים או בכל תקופה אחרת בה נעדר הסטודנט מן העבודה, למעט חופשת מנוחה;  
(ב) סטודנט זכאי לקבל שכר בעד יום בחירה כנ"ל, אם עבד בפועל או אם היה בחופשת מנוחה ביום שלפני יום הבחירה, או ביום שאחריו.

32.434  
פסקה מבוטלת  
(שע/15)

#### 32.44 - הוראות נוהל

32.441

עובד המבקש להיעדר ביום בחירה, חייב למלא טופס בקשה לחופשה הודעה על היעדרות (מדף 2450), לפחות שלושה ימים מראש.

32.442

הטופס יוגש לממונה הישיר על העובד, והוא יעביר אותו מיד למנהל היחידה בצירוף הערותיו, מנהל היחידה יודיע בהקדם לעובד אם אושרה היעדרותו או לא. ההודעה תימסר בכתב או בעל-פה.

32.443

היעדר ביום בחירה, בשירותים המפורטים בפסקה 31.121, כפוף לדרישות השירות. הנהלת יחידה באותם שירותים, רשאית לקבוע בהתחשבות בצורכי השירות, כי בקשה להיעדר ביום בחירה תוגש מוקדם יותר מאשר שלושה ימים מראש.

- (ב) ממספר החודשים להם תהיה העובדת רשאית להיעדר לפי פסקה זו, יופחת מספר השבועות שבהם עלתה חופשת הלידה שנוצלה על-ידי העובדת, בתוספת הארכות כאמור לעיל בפסקה 33.331(ט), (ו) וסעיף 33.36, על ארבע עשר שבועות, או על תקופה של ארבעה עשר שבועות בתוספת הארכות בהתאם;
- (ג) הוראות פסקה זו חלות גם על הורה מאמץ, הורה מיועד והורה במשפחת אומנה כהגדרתם בפסקה 33.302;  
(החוק הנ"ל, ס' 7(ד))
- (ד) הוראות נסמנים (א) או (ב) לעיל, יחולו גם על עובד אשר מילא את התנאים האמורים באחד מנסמנים אלה, ובלבד שנתקיים בו אחד מאלה:
1. בת זוגו הועסקה כעובדת במשך שישה חודשים רצופים לפחות בסמוך לפני תחילת היעדרותו מן העבודה;
  2. הילד נמצא בהחזקתו הבלעדית או בטיפולו הבלעדי מחמת נכות או מחלה של בת זוגו. עובד המבקש לממש זכות זו ובת זוגו לא נעדרה מהעבודה מכוח פסקה זו, ימסור למנהל משאבי אנוש, חמישה עשר יום לפחות לפני תחילת היעדרותו, הצהרה חתומה בידו לפי הטופס שבתקנות עבודת נשים (חובת מסירת הודעות למעביד), התשמ"ט-1988.
- (ה) היעדרות מתום חופשת הלידה לפי פסקה זו, תיחשב כחופשה ללא משכורת לפי פרק משנה 33.4.  
(החוק הנ"ל, סעיפים 7(ד) ו-7(1))  
(תקנות עבודת נשים (חובת מסירת הודעות למעביד), התשמ"ט-1988)  
(עא/11)

33.344

פסקה מבוטלת  
(סט/19)

33.345

לעניין חישוב החודשים, כאמור בפסקה 33.343, מובאת בחשבון תקופת שירות של העובדת בשירות הקבע בצה"ל, כשוטרת או כסוהרת, אם הועברה ברציפות לשירות המדינה מהשירות האמור (ראה סעיפים 11.62 ו-11.63).

33.346

על היעדר לפי פסקה 33.343 יודיע מנהל היחידה בטופס הודעה על שינויים אישיים (מדף 2717). אין לשלוח עותק לנציבות שירות המדינה (ראה פרק משנה 93.2).

33.347

- (א) יצאה עובדת לחופשת לידה ללא משכורת בהתאם לפסקה 33.343, רשאית היא להתייבב לעבודה או להביע את רצונה לחזור לעבודה לפני תום תקופת החופשה האמורה;
- (ב) התייבבה העובדת לעבודתה או הביעה את רצונה לחזור לעבודתה, יש לקבלה חזרה לעבודה לא יאוחר משלושה שבועות מהיום שבו התייבבה לעבודתה או הביעה את רצונה לחזור לעבודה;
- (ג) הוראות פסקה זו חלות גם על עובד שנעדר מן העבודה מכוח פסקה 33.343.  
(החוק הנ"ל, סעיפים 7(ד) ו-7(3))  
(עא/11)

### 33.35 - חובת הודעות בקשר להיריון ולידה

33.351

חובת ההודעה של עובדת הנמצאת בחודש החמישי להיריונה לממונים עליה, ואופן העסקה בשעות נוספות, במנוחה השבועית ועבודת לילה ראה פסקה 31.213.  
(החוק הנ"ל, ס' 10)  
(עד/2)

33.352

עובדת, שיצאה לחופשת לידה, תמלא את הטופס בקשה לחופשה / הודעה על היעדרות (מדף 2450) בעותק אחד ותעבירו באמצעות הממונה הישיר עליה למנהל היחידה.

### 33.353

עובדת שילדה תודיע למנהל היחידה שבה היא מועסקת, לכל המאוחר חמישה עשר יום לפני סיום חופשת הלידה שלה היא זכאית, אם:

- (א) בדעתה לשוב לעבודתה בתום חופשת הלידה; או
  - (ב) בדעתה להיעדר בחופשה ללא משכורת על-פי פסקה 33.343 אגב משך אותה חופשה; או
  - (ג) אינה מסוגלת לחזור לעבודתה מטעמי בריאות על-פי פסקה 33.341.
- במקרה זה עליה להמציא תעודה רפואית על כך, שבה תצוין התקופה המשווערת של היעדרותה לרגל מצב בריאותה.

### 33.354

עובדת שילדה תודיע למנהל היחידה שבה היא מועסקת, לכל המאוחר חמישה עשר יום לפני סיום חופשת הלידה שלה היא זכאית, אם:

- (ד) בדעתה לשוב לעבודתה בתום חופשת הלידה; או
  - (ה) בדעתה להיעדר בחופשה ללא משכורת על-פי פסקה 33.343 אגב משך אותה חופשה; או
  - (ו) אינה מסוגלת לחזור לעבודתה מטעמי בריאות על-פי פסקה 33.341.
- במקרה זה עליה להמציא תעודה רפואית על כך, שבה תצוין התקופה המשווערת של היעדרותה לרגל מצב בריאותה.

### 33.355

מנהל היחידה יגיש דו"ח על כל חופשה או היעדר לרגל לידה או היריון בטופס הודעה על שינויים אישיים (מדף 2717), ויציין בו את התאריכים של התחלת החופשה או ההיעדר וסיומם. אין לשלוח עותק לנציבות שירות המדינה (ראה פרק משנה 93.2). הוראות פסקה זו חלות גם על עובד שנעדר מן העבודה מכוח פסקה 33.343.

(סט/19)

### 33.356

- עובדת או עובד יודיעו למעבידם על כל אחד מאלה, לפי העניין, סמוך למועד התרחשותו:
- (א) הפסקת הליך אימוץ שלגביו מסרו העובדת או העובד למעביד הודעה על כוונה לאמץ כהגדרתה בחוק, ולעניין אימוץ בין-ארצי הפסקת הליך אימוץ באמצעות העמותה המוכרת שממנה קיבלו העובדת או העובד הודעה;
  - (ב) הפסקת הריונה של אם נושאת, שלגביו מסרו העובדת או העובד למעביד הודעה על הריונה של אם נושאת;
  - (ג) הפסקת אומנה שלגביה מסרו העובדת או העובד למעביד הודעה על כוונה לשמש הורה במשפחת אומנה.
- (החוק הנ"ל, ס' 19)

## 33.36 - הארכת חופשה ליולדת בגלל אשפוז הוולד

### 33.361

- (א) עובדת הזכאית לחופשת לידה רגילה בהתאם לסעיף 33.33, ואשר ילדה חייב להישאר או לחזור לאשפוז בבית החולים, תוך תקופת חופשת הלידה של אמו לתקופה העולה על שבועיים, זכאית לאלה:

1. להאריך את תקופת חופשת הלידה לתקופה שלא תעלה על תקופת האשפוז אך לא ביותר מארבעה שבועות; הוראות אלו יחולו גם לגבי עובדת שתקופת אשפוזו של הוולד אשר ילדה, כאמור ברישה של נסמן זה אינה רצופה; "אשפוז" שהות של אדם בבית-חולים במשך שתיים-עשרה שעות לפחות לשם קבלת טיפול רפואי;

(החוק הנ"ל, ס' 6(ד))  
(11/זס)

2. לפצל את חופשת הלידה כך ששלושה שבועות או יותר יהיו תכופ לאחור יום הלידה ויתרת החופשה תחל במהלך תקופת האשפוז או עם סיומה;

(החוק הנ"ל, ס' 6(ד)(2))

הוראות נסמן (א) יחולו על הורה מאמץ, הורה מיועד והורה במשפחת אומנה כהגדרתם בפסקה 33.302.

(החוק הנ"ל, ס' 6(ד))  
(עב/9)

5. **לימודים לתואר שלישי**
- (א) המשרד רשאי לאשר סיוע במימון ואישור היעדרות ללימודים לתואר שלישי אך ורק לעובדים אשר נדרשים לתואר זה על-פי מסלול קידום ותיאור תפקידם;
- (ב) במקרים מיוחדים, בהם סבור המשרד כי יש בלימודי התואר השלישי של העובד או בנושא הדוקטורט בכדי לתרום תרומה משמעותית למשרד או לשירות המדינה, עליו לפנות בבקשה מיוחדת לוועדת ההשתלמות המרכזית בנציבות שירות המדינה. הבקשה תהיה חתומה על-ידי המנהל הכללי של המשרד/יחידת הסמך.
6. **כתיבת עבודת תזה לתואר שני או שלישי**
- המשרד רשאי לאשר ימי ההיעדרות בשכר לצורך כתיבת עבודת תזה לתואר שני וכתיבת עבודת דוקטורט (לתואר שלישי) ממכסת ימי ההשתלמות בשכר (ראה פרק משנה 51.7), על-פי התנאים הבאים:
- (א) העובד יציג בפני המשרד (סגן מנהל כללי בכיר למינהל ומשאבי אנוש או הממונה על ההדרכה) את נושא העבודה ואת אישור המוסד האקדמי לנושא התזה;
- (ב) העובד יתאם עם המשרד מראש את מספרם הכולל של ימי ההיעדרות בשכר בהם הוא מבקש להשתמש לצורך כתיבת העבודה;
- (ג) לכתיבת עבודת תזה לתואר שני ניתן לאשר עד 30 ימי השתלמות בשכר ולכתיבת עבודת דוקטורט עד 60 יום;
- (ד) אין לאשר יותר מיום היעדרות אחד בשבוע לצורך כתיבת העבודה;
- (ה) ההיעדרות תותנה בכך שהעובד הכותב את העבודה יזכה בפועל בתואר (תואר שני או שלישי על פי העניין), קרי, העובד יציג בפני המשרד, לאחר כתיבת העבודה את תעודת הזכאות לתואר. במידה והעובד לא יציג זכאות לתואר ינוכו הימים שאושרו ממכסת ימי החופשה של העובד.
7. **לימודים באוניברסיטה הפתוחה**
- (א) המשרד רשאי לאשר לצורך לימודים אקדמיים לתואר ראשון ושני באוניברסיטה הפתוחה, במגמות לימוד המוגדרות על-ידי המעסיק כחיוניות למילוי תפקידו של העובד, ותורמות תרומה של ממש למילוי תפקידו ולהעלאת רמתו המקצועית כדלקמן:
1. לתואר ראשון - מענק שכר לימוד בשיעור של עד 75% מגובה שכר הלימוד לכל קורס אקדמי. החל מהקורס השמיני ניתן לאשר מענק שכר לימוד של עד 90% מגובה שכר הלימוד לכל קורס אקדמי. כמו כן ניתן לאשר היעדרות בשכר לצורך הלימודים בשיעור של שיעורים עד שלוש שעות לכל מפגש בקורס, (אך לא יותר מ- 8½ שעות היעדרות בשבוע, ולא יותר מ-28 שעות לימוד בסך הכל לכל קורס), וכן יום היעדרות אחד לבחינה לכל קורס (ליום הבחינה בלבד) ובסה"כ לא יותר מ-19 ימי בחינה לכל התואר;
  2. המכסה המרבית למענק השתלמות לתואר ראשון היא עלות 18 קורסים, (במקרים בהם מקנה כל קורס 6 נקודות ובסה"כ 108 נקודות זכות לתואר), ובנוסף קורס אחד באנגלית. במקרים בהם מספר נקודות הזכות לקורס קטן מ-6 נקודות זכות, ניתן לאשר בסה"כ לתואר אחד לא יותר מ-108 נקודות זכות, ובנוסף עלות קורס אחד באנגלית. השתתפות המשרד בעלות הקורסים שמספר הנקודות בהן קטן מ-6 נקודות זכות תהיה באופן יחסי לעלות קורס בן 6 נקודות זכות;
  3. לתואר שני - המכסה המרבית למענק שכר לימוד תקבע על-פי תכנית הלימודים המאושרת על-ידי הגורם המוסמך. לכל קורס אקדמי רשאי המשרד לאשר מענק שכר לימוד בשיעור של עד 90% מגובה שכר הלימוד לכל קורס אקדמי. כמו כן ניתן לאשר היעדרות בשכר לצורך הלימודים בשיעור של שיעורים עד שלוש שעות לכל מפגש בקורס (אך לא יותר מ- 8½ שעות היעדרות בשבוע, ולא יותר מ-28 שעות לימוד בסך הכל לכל קורס), וכן יום היעדרות אחד לבחינה לכל קורס (ליום הבחינה בלבד) וכל זאת בהתאם לתוכנית הלימודים.
- (עד/2)
- (ב) מעבר מתכנית משולבת לתכנית רגילה באוניברסיטה הפתוחה - לעובד העובר מתוכנית לימודים במוסד לימודי המשלב לימודים עם האוניברסיטה הפתוחה לתוכנית לימודים רגילה באוניברסיטה הפתוחה (קרי, למידה בקורסים פרטניים תוך צבירת נקודות זכות), ניתן לאשר בסה"כ לכל התואר לא יותר מהמכסה המרבית ללימודי תואר ראשון באוניברסיטה הפתוחה כמצוין לעיל.

8. **הוראות שונות הנוגעות ללימודי "השכלה כללית"**
- (א) העובד רשאי לפצל את שעות ההיעדרות בשכר שאושרו לו לצורך לימודים על פני מספר ימים בשבוע;
- (ב) אישור מענק שכר לימוד לצורך רכישת השכלה אקדמית מותנה בהתחייבות העובד לשרת בתום תקופת הלימודים בהתאם להוראות פסקה 52.142;
- (ג) ימי ההיעדרות שיאושרו לעובד לצורך לימודים אקדמיים ינוכו מסך-כל ימי ההשתלמות המגיעים לעובד, בהתאם להסכם הקיבוצי ופרק משנה 51.7 העורך הבחנה בין לימודים במגמות מועדפות ללימודים במגמות לא מועדפות (ראה נסמן (ה)1ב) לעיל;
- (ד) לא יאושרו דמי אש"ל. אישור שעות נוספות יהיה בכפוף להנחיות המופיעות בפרק זה.
9. **הנחיות לגבי עובד במשרה חלקית ולימודים בתוכנית חלקית**
- (א) עובד במשרה חלקית
1. האחראי רשאי לאשר מענק שכר לימוד והיעדרות בשכר לעובד המועסק במשרה חלקית, יחסית לחלקיות משרתו;
  2. מבקש האחראי לאשר לעובד כנ"ל, מענק שכר לימוד והיעדרות בשכר בשיעור גבוה יותר מחלקיות משרתו של העובד, וכן במקרים בהם מבקש האחראי לאשר מענק והיעדרות כנ"ל לעובד המועסק בפחות מחצי משרה, יפצה במכתב מנומק לקבלת החלטת ועדת ההשתלמות המרכזית (ראה סעיף 51.24).
- (ב) לימודים בתוכנית חלקית
1. עובד הלומד בתוכנית חלקית - יאושרו לו שעות היעדרות שבועיות וימי היעדרות שנתיים לבחינות, כאמור לעיל, בהתאם לחלקיות לימודיו;
  2. נעדר עובד בהיקף העולה על מספר השעות שהוא זכאי להן, יהיה עליו להשיב למשרד את שעות ההיעדרות העודפות, על-פי הסדר שייקבע, בכפיפות להוראות חוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א-1951 ובהתאם לצרכי המשרד;
  3. על הקלות בשעות העבודה לעובדים לומדים שגילם למטה מגיל 18, ראה פסקה 31.132.
- (ו) **לימודים בשלוחות של מוסדות להשכלה גבוהה בחו"ל**
- אין לאשר השתתפות בשכר לימוד ובימי היעדרות לצורך לימודים בשלוחות של מוסדות להשכלה גבוהה מחוץ לארץ (ראה הודעת נציבות שירות המדינה סב/19).
- (ז) **לימודי עובדים בכירים ועובדים במשרות אמן**
- אין לאשר לימודים לעובדים המכהנים כמנכ"לים או בתפקידים המקבילים למנכ"לים או לעובדים במשרות אמן בלשכות שרים, בלשכות סגני שרים ובלשכות מנכ"לים. השתתפות במימון לימודים על-פי האמור בפסקה זו, לעובדים במשרות שמתח הדרגות הצמוד להן 42-44 ומעלה בדירוג המח"ר או בדרגות מקבילות בדירוגים האחרים ודרגת העובד 43 ומעלה (שאינם מנכ"לים או מקביליהם), טעונה המלצת מנכ"ל המשרד או מנהל יחידת הסמך ואישור ועדת ההשתלמות המרכזית.
- (ח) **לימודים בסמסטר קיץ**
- העובד רשאי לנצל חלק מהמכסה המרבית האמורה לעיל גם לצורך לימודים בסמסטר קיץ במידה ומתקיימים לימודים פרונטליים גם במהלך הקיץ. בכל מקרה אין לאשר בשנת לימודים אחת סלל סימסטר קיץ יותר מהמכסה המרבית הן לעניין ימי ההיעדרות בשכר, והן לעניין מענק שכר הלימוד.
- (ט) **ימי בחינה במסגרת לימודים אקדמיים**
1. ימי ההיעדרות לבחינות כמצוין לעיל מיועדים לימי הבחינה בלבד (להבדיל מימי הכנה לבחינות, אותם אין לאשר);
  2. במקרים בהם נדרש העובד לבחינת גמר מסכמת לקראת סיום התואר השני ו/או השלישי, ניתן לאשר יום אחד או יותר מתוך סך כל ימי ההיעדרות לבחינות בשנה המגיעים לעובד כאמור לעיל, בהתאם לחלקיות לימודיו;
  3. אישור יום הבחינה לעובד מתייחס לאישור יום עבודה מלא (8½ שעות עבודה), ללא תלות בשעה בה נערך המבחן (בוקר, צהריים או ערב). יחד עם זאת, העובד אינו חייב לנצל את מלוא יום המבחן (8½ שעות עבודה) לצורך המבחן, והוא רשאי להשתמש רק בחלק משעות יום העבודה לצורך המבחן, וביתרת השעות להשתמש לצורך מבחנים נוספים;
  4. שעות ההיעדרות לצורך בחינות כוללות בתוכן גם את זמן הנסיעה למקום הלימודים וחזרה.

## פרק 81 - הוראות כלליות

בפרק זה מובאים סוגי הפרישה מן השירות המביאה לניתוק הקשר בין המדינה לבין העובדים לסוגיהם, וכן מובאים עיקרי הזכויות הקשורות בפרישה מן השירות.

### 81.1 - פרישה מן השירות

81.11 דרכי הפרישה / 81.12 סוגי הטבות פרישה

#### 81.11 - דרכי הפרישה

81.111

דרכי הפרישה משירות המדינה הן אלה:

- (א) התפטרות (ראה פרק משנה 82.1);
- (ב) פיטורים (ראה פרקי משנה 82.2 ו-82.3);
- (ג) העברה לגופים אחרים (ראה פרק משנה 82.4);
- (ד) פרישה לגמלאות (ראה פרק משנה 82.5);
- (ה) פטירה (ראה פרק משנה 82.6).

#### 81.12 - סוגי הטבות פרישה

81.121

בדרך כלל מוענקות לעובד או לשאיירי הטבות פרישה שונות, עם פרישתו של העובד מהשירות. עם זאת, ישנם מקרים ונסיבות שבהם אין פרישתו של עובד מקנה לו או לשאיירי כל הטבות פרישה (לדוגמה: עובד המתפטר כדי לעבור למקום עבודה אחר באותה עיר, עובד שפוטר ללא תשלום פיצויי פיטורים או בתשלום פיצויים חלקיים לאחר שהורשע בעבירה שדינה שלוש שנים מאסר או יותר ושיש עימה קלון (ראה פסקה 82.342), עובד בתקופת ניסיון או במעמד ארעי שפוטר ללא תשלום פיצויי פיטורים או בתשלום פיצויים חלקיים בנסיבות המתוארות בפסקה הנ"ל ועובד שפוטר לאחר שנפסל לשירות על-ידי בית הדין למשמעת).

81.122

סוגי הטבות הפרישה המוענקות לעובד או לשאיירי עם פרישתו מהשירות הם אלה:

- (א) פיצויי פיטורים (ראה פרק 83);
  - (ב) גמלאות (ראה פרק 85).
- בנוסף להטבות הפרישה הנ"ל מקבלים שאירי עובד שנפטר בשירות, תשלום משכורת ותמורת ימי חופשת מנוחה בהתאם להוראות פרק משנה 84.1 ופיצוי בעד ימי מחלה בהתאם להוראות סעיף 33.27. (נח/2)



## 84.2 - פיצויי פיטורים לבני משפחה

84.21 חלות / 84.22 תשלום פיצויי פיטורים  
למשפחת הנפטר / 84.23 פטירה עקב פגיעה  
של צד שלישי בעובד

### 84.21 - חלות

84.211

הוראות פרק משנה זה חלות על כל סוגי העובדים בשירות.

### 84.22 - תשלום פיצויי פיטורים למשפחת הנפטר

84.221

- (א) נפטר עובד שהשלים שנת שירות רצופה אחת לפחות, ואין שאיריו זכאים לגמלה לפי הוראות פרק 85 או מקרן ביטוח, מחוץ למענק (לפי פסקה 85.521), או בחרו במענק במקום קצבת פרישה לפי פסקה 85.532, ישולמו לבני משפחתו של העובד פיצויי הפיטורים שהיו משתלמים לעובד אילו פוטר בנסיבות המתוארות בסעיף 83.21 ובכפופות להוראות ולסייגים המפורטים בפרק משנה זה;
- (ב) לצורך חישוב פיצויי הפיטורים, יובאו בחשבון כתקופת שירות אף ימי חופשת מנוחה שהיו מגיעים לעובד ביום פטירתו;
- (ג) בני המשפחה הזכאים לפיצויי הפיטורים מפורטים להלן (ראה גם פרק משנה 83.3);  
(חוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג-1963, ס' 5)
- (ד) ועדת הפיצויים הפועלת על-פי פסקה 83.621, רשאית לאשר תשלום פיצויים בשיעור הנראה לה מתאים לבני משפחת עובד שנפטר המצוינים בפסקה 84.222 ואינם מוגדרים כשאיירים, בנסיבות מיוחדות כאשר הדבר יראה לה לנכון.  
(עד/2)

84.222

- פיצויי הפיטורים (לפי פסקה 84.221) משתלמים לבני משפחתו הבאים של העובד שנפטר ולפי סדר העדיפות שבו הם מופיעים להלן:
- (א) בן-זוג של העובד בשעת פטירתו, לרבות הידוע בציבור כבן-זוגו והוא גר עימו, וילד של העובד שהוא בגדר תלוי במבוטח לעניין גמלאות לפי פרק ג' לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995;
- (ב) ילדים והורים שעיקר פרנסתם היה על הנפטר, וכן אחים ואחיות שגרו בביתו של הנפטר לפחות שנים-עשר חודשים לפני פטירתו וכל פרנסתם הייתה על הנפטר;  
(החוק הנ"ל ס' 5)
- (ג) בני משפחה אחרים של העובד הנחשבים כשאיירים (על-פי פסקאות 85.511 ו-85.611), שאינם כלולים בסוגים המנויים בנסמכים (א) ו-(ב) לעיל.

84.223

- משתלמים פיצויי פיטורים לבני המשפחה המפורטים בפסקה 84.222, יחולקו הפיצויים ביניהם כדלהלן:
- (א) משתלמים פיצויי הפיטורים לבני המשפחה הנזכרים בנסמן (א), של הפסקה האמורה, יחולקו הפיצויים ביניהם בחלקים שווים;
- (ב) משתלמים הפיצויים לבני המשפחה הנזכרים בנסמן (ב) של הפסקה האמורה, יופקדו הפיצויים בבתי המשפט וינתנו לשאיירים שיקבע בית המשפט ולפי החלוקה שיקבע בהתחשבו במצבם הכלכלי ובמידת תלותם בעובד שנפטר;  
(החוק הנ"ל ס' 5 (ב))
- (ג) משתלמים הפיצויים לבני המשפחה הנזכרים בנסמן (ג) של הפסקה האמורה, יחולקו הפיצויים ביניהם לפי הכללים בדבר חלוקת המענק (ראה פסקה 85.522).

84.224

פיצויי פיטורים לפי פסקאות 84.221-84.223 משתלמים בהוספה על מענק המשתלם על-פי פסקה 85.521 או על-פי סעיף 85.54, או על המענק המשתלם מקרן ביטוח שאוצר המדינה משתתף במימונה, הכול לפי מעמדו ותנאי עבודתו של הנפטר.

#### **84.23 - פטירה עקב פגיעה של צד שלישי בעובד**

84.231

האמור בסעיף 83.73 בדבר פיצויי הפיטורים של עובד, הפורש מן השירות בקשר עם פגיעה של צד שלישי חל, בשינויים המתאימים, גם על פיצויי הפיטורים ששולמו ליורשי עובד, שנפטר בעקבות פגיעה של צד שלישי.